قۆناغی پاش چواری ئاب ی بەیروت … بەریڤان محەمەد

تەقینەوەکەی بەیروتی پایتەختی لوبنان کە هەندێک وەک هەرۆشیما ناوی دەبەن، تەقینەوەی ماددەی کیمیاوی پەیوەندیدار بە کەشتییەکی ژاپۆن، یان کۆگای حزبوڵا و و پەیوەندی بە تیرۆر و دادگایی تایبەت بە دۆسیەی ڕەفیق حەریریەوە هەبێت یا هەرچی تر، ڕاچڵەکانێکی دیکە بوو بە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و جیهان، ڕاستی ئەو بارودۆخەمان بەبیردێنێتەوە کە لوبنان و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستی تێدایە.

بەیروتی بوکی ڕۆژهەڵاتی ناوین و پایتەختی جیهانی کتێب، ئێستا بەرپرسەکانی لە پاش تەقینەوەکە بە شاری وێرانە و کارەسات ناوی دەبەن، پێشتر سروشت و هونەر و ڕۆشنبیری و هتد… کردبویە جێی سەرنجی ناوچەکە و جیهان.

بەیروت لە لایەکی سوریا و لە لایەکی تریشی فەلەستین و ئیسرائیل ڕوویەکیشی دەریای ناوەڕاست دەورەیان داوە، ١٥ ساڵ لەناو شەڕی چەکداری ناوخۆیی پێکهاتە ڕەسەنەکانیدا ژیاوە، ببووە مەیدانی شەڕی هەژمونخوازانەی وڵاتانی ناوچەکە و جیهان بەتایبەت ئێران وئیسرائیل، لەو ڕێیەوە پێکەوە ژیانی ئیسلام لەگەڵ مەسیحی و شیعە لەگەڵ سونە و ئەوان لەگەڵ دروزی زەحمەت کرابوو.

بەیروت لەڕووی جوغرافیەوە بەسەر چەند دەسەڵاتێکی هەرێمیدا دابەشکراوە، هەر دەسەڵاتێکیشیان گرێدراون بە دەوڵەتێکەوە، بازگەی نێوان گەڕەکە، شیعەنشین، سونەنشین، مەسیحینشین و دروزی نشین و دیمەنی هێزە چەکدارەکان ئەو مانایە دەدەن کە هەرچەندە شەڕی چەکداری ڕاگیراوە و حکومەتی هاوبەشی نێوان پێکهاتەکان هاوشێوەی عێراق ئاواکراوە و هەر پێکهاتە و نیمچە هەرێمێکی لەژێردەستە، بەڵام تیرۆر و دەستێوەردانی دەوڵەتان و ململانێ نادیموکراتییەکان ڕێگای لە پێکەوە ژیان و ئارامی گرتوە.

جیاواز لە تەقینەوەکەی چواری ئاب ی بەیروت، لوبنان لە قەیرانێکی سەختی ئابوریدا دەژی کە لەبەر ئیفلاس بووندایە، هەرچەندە ئەو وڵاتە خاوەن دەیان سەرچاوەی مەزنی داهاتە، بەڵام کۆمەڵگا لە دۆخێکی سەختی ئابوریدا دەژین، خۆپیشاندان و ناڕەزایەتییەکانی ئەم دواییە لە دژی گەندەڵی و نادادی و سەختی ژیان و نائارامی گەیشتبووە لوتکە.

وڵات بەشێوەیەک لە گەندەڵیدا نوقوم بووە کە بووەتە بەهەشتی مافیا و گروپە چەکدارەکان و ناوەندی پارەی ڕەش و ترانزێتی نایاسایی،

بەو شەش ملیار دۆلارەی پارەی دزراوی نەوتی هەرێمی کوردستان و پڕۆژە زەبەلاحەکانی بەرپرسانی هەرێم و عێراقیش لەو وڵاتەدا.
تەقینەوەی بەیروت پێمان دەڵێت لەسایەی زهنیەتی شەڕخوازانەی دەوڵەت نەتەوە قەوارە پارێزەکانی ناوچەکە و دەستوەردانی دەوڵەتانی مەدەرینتەی کەپیتاڵیسی نمونەی نیولیبراڵیزمی ئەمەریکی و کۆلۆنیالی ئەوروپا تەواوی رۆژهەڵاتی ناوەراست کەوتووەتە مەترسی شەڕ و ماڵوێرانی، هەر جێیەک بۆنی باروت و چەک و خوێنی لێدێت، مرۆقایەتی کەوتووەتە بەر هەڕەشە، شەڕ و کێشەکانی لوبنان دابڕاو نیە لە شەڕەکانی، فەڵەستین – ئیسرائیل، سوریا، لیبیا، یەمەن، ئێران، عێراق و تورکیا و ئەو مملانێیانەیی بەرۆکی وڵاتانی دیکەی ناوچەکەی گرتوەتەوە بە کوردستانەوە.
هەرەشەی داگیرکاری و تیرۆر و پێکدادانی تایفی و برسێتی ئەو ژیانە هاوبەشەیە کە سەرجەم کۆمەڵگە و گەلانی ناوچەکەی روبەروو کراوەتەوە، تەقینەوەی ٤ی ئاب ی ئەمساڵ و هەزاران قوربانیەکەی، ئەنجامی زهنیەتی ئاماژە بەکراوە کە هەر رۆژ لە مەترسی دوبارە بونەوەدایە.
دورستبوونی دەوڵەت نەتەوەکانی ناوچەکە لەسەدەی بیستەمدا شەڕ و ماڵوێرانی و کۆمەڵکوژی و برسێتی گەلانی لەگەڵ خۆیدا هێنا، لەم سەدەیەشدا گەر تێکۆشانێکی مەزنی دیموکراتی و ئازادی وەک ئەوەی ئێستا لە رۆژئاوای کوردستان بناغەی داناوە پێش نەخرێت، نەکریتە ئەڵتەرناتیقی گەلانی ناوچەکە بەرامبەر پڕۆژەی شەڕ و خوێنی هێزە هەژمونخواز و دەسەڵاتدارەکان، ژیان لەچوارچێوەی تێکۆشانی دیموکراتی و پێکەوەژیانی ئازادانە و خۆبەڕێوەبردنی دیموکراتیانە رێکنەخرێت واتا بناغەی ئاشتیەکی هەمیشەیی لەنێو کۆمەڵگەدا دانەنرێت ئاستەمە نە گەلانی ناوچەکە و نە مرۆقایەتی و گەردونیش توانای بەرگەگردنی ئەم هەموو چەک و ماڵوێرانیە بگرێت.
تاکە رێگای ڕزگاری کۆمەڵگای لوبنان و گەلانی رۆژهەڵاتی ناوەراست بە گەلی کوردەوە، پێشخستنی هێڵی تێکۆشانی ئازادی و دیموکراتی گەلان و یەکترقبوڵکردنە، دەنا قۆناغی پێش و پاش چواری ئاب ی بەیروت جیاوازە، هەر وڵاتێکی ناوچەکە بە کوردستانیشەوە لەمەترسی کارەساتی هاوشێوەی چواری ئاب ی بەیروت بەدوورنیە.

بەریڤان محەمەد

مەرگی شێرکۆ بێکەس و پرسیارە وەڵامنەدراوەکان … کاوە جەلال

پێشگۆتن …

ئەم گوتارە ڕەخنەییەم دوای مەرگی شێرکۆ بێکەس نووسی و 12.08.2013 لە "کوردستانپۆست"دا بڵاوکرایەوە. ئەمڕۆ سەرلەنوێ دایدەگرمەوە و دەمەوێت هاوکات لەم پێشگۆتنەشدا جەخت لەوە بکەم کە ئێمە تا هەنووکە نازانین کە داخۆ شێرکۆ بێکەس "شاعیری گەورەی گەلەکەمان" بێت، وەک چۆن زۆر کەس ڕەوانبێژانە جەختی لێ دەکەن. تا ئەمڕۆ ڕەخنەی ئەدەبی و ئەدەبناسی ئەو بڕیارەیان نەداوە، کە ئیدی پاشان "گەل" پێویست بێت قبووڵی بکات، ئەویش تەنیا لەبەر ئەوەی بڕیاری ئەوانە. خوێنەرانی شێرکۆ بێکەس (کە نازناوە هەڵبەستقانییەکەی "بێکەس"ی لە باوکی خۆی فڕاند لەبریی ئەوەی ئەویش بوێرانە نازناوێک بۆ خۆی ڕابگەیێنێت) دەتوانن بۆ خۆیان چێژ لە هەڵبەستەکانی ببینن، لێ تا ڕەخنەی ئەدەبی و ئەدەبناسی بڕیاری خۆیان نەدەن، دەبێت لە نرخاندنی ئەودا قەوقەپی لێ بکەن.

ک.ج.

04.08.2020

* * *

شێرکۆ بێکەس مرد، لێ واتای ئەو وەک هەڵبەستقان، پێگەی ئەو لە مێژووی هەڵبەستی نوێی کوردیدا لە شەستەکانەوە تا ئەمڕۆ، دەرفەت دەڕەخسێنن پرسیار لە ئەو و ئیشەکانی، لە خودی هەڵبەستی کوردی لە ئێراق بکەین. تەنانەت ژیانی لێنەتوێژراوەی شێرکۆ بێکەس، قۆناغەکانی پێگەیشتنی ئەو، پرسیار دەخەنەوە. چەند نەوەیەک لەتەک ئەم ناوەدا پێگەیشتوون، یان پیر بوون. ڕەنگە تەنیا سەدای ناوەکەی بەس بێت بۆ ئەوە کە ئێمە ڕەخنەیانە لە ئەو بهزرێین. کەواتە نەک بە شێوەیەکی ڕۆمانسیانە، بە ستایش و پیاهەڵدان، بەڵکو بە نرخاندن. ئاخر ئەو مرۆق بوو، هەروەها کولتوور و گەل و زمانێکی تایبەتی شەقڵیان بە کەسێتیی ئەویش دا. لێ ئەو ڕێگەی خۆی گرتە

بەر، بە هێز و لاوازیەکانیەوە، بە هێنراوەی جوان و کیچن و پیاهەڵدان و "هتد" (بەڵێ "هتد!"، ئاخر ئەمیش گرنگە، لێ ئێرە جێی باسکردنی نییە). ئێمە دەبێت ئەم ڕێگەیەی لێ قبوڵ بکەین، چونکە مارکس واتەنی "هەڵبەستڤانان بیچمی سەیرن و پێویستە ڕێیان پێبدرێت ڕێگەی خۆیان بگرنە بەر". هیچ گومانی تێدا نییە، پرسیارەکە ئاڕاستەی بوێری و توانستی مەئریفەی ئێمە دەبێتەوە کە "چۆن" لە ئەو، بەگشتی لە نووسەران و هونەرمەندان، بتوێژینەوە.

شێرکۆ بێکەس لە هەڤپەیڤینێکدا خەونی خۆی (کە ناوی دەنێت "وەسێتە تایبەتیەکەی") بۆ کاتەکانی پاش مردنی ئاشکرا دەکات، لێ بە زمانێکی وێنەیی.

"من نامەوێت لە هیچ کام لە گرد و گردۆڵکەکاندا بنێژرێم کە دیارن و ناویان ئەبرێ، یەکەم لەبەرئەوەی پڕبونەتەوە و دوەم لەبەرئەوەی من حەز بە قەرەباڵغی زۆر ناکەم، من ئەمەوێ ئەگەر سەرۆکی شارەوانی و ئەنجومەنی شارەوانی شارەکەم رێگەم پێبدا و ئەوەم پێ رەوا ببینن کە لە پارکی ئازادیدا و بە تەنیشت مۆنۆمێنتەکەی شەهیدانی (1963)ی سلێمانییەوە بمنێژن، ئەوە خۆشترە و تەنگەنەفەس نابم، من حەز ئەکەم بە مردویش نزیکی ئەو خەڵکە و ژن و پیاوی شارەکەم و دەنگی مۆسیقا و گۆرانی و هەڵپەڕکێ و یانە جوانەکانی ئەو پارکە بم. با کتێبخانەکەم و دیوانەکانم و وێنەکانم ببرێن بۆ شوێن مەزارەکەم، با کافتریایەك و باخچەیەکی بچکۆلانە لەو شوێنەدا هەبێت بۆ ئەوەی شاعیران و نوسەران و کچ و کوڕی دڵدار ببنە میوانم، من ئەمەوێ لە ئێستەوە بەچاوی خەیاڵ تەماشای ئەو پارکە بکەم و دوای مردنی خۆم ببینم، ئەمەوێ بەدەم چریکەی دیلان و ئەڵڵا وەیسیەکەی مەردان و سرودی (خوایە وەتەن ئاواکەی)ـەوە ئاڵای کوردستانم تێوە پێچرابێ و بنێژرێم، من ئەمەوێ لە پرسەکەمدا مۆسیقا لێبدرێت، لەناو مەزارەکەمدا تابلۆی جوانی هونەرمەندانی شارەکەم هەڵبواسن، من ئەمەوێ دوای خۆم و بەناوی (بێکەس)ەوە خەڵاتێکی ساڵانە تەرخان بکرێ و بدرێت بە جوانترین دیوانە شیعری هەڵبژێردراوی ئەو ساڵە و خەرجی ئەم خەڵاتیش لەو میراتە بدرێ کە جێیدەهێڵم". (وەرگیراوە لە کوردستانپۆست)

ئەم دەربڕینە وێنەییە پڕە لە دژبێژی. ئەو حەز ناکات لە گرد و گردۆڵکەکاندا بنێژرێت. بۆچی؟ یەکەم لەبەر ئەوەی پڕبوونەتەوە (کەواتە گەر گردی پڕنەبێوە لە سلێمانی هەبووایە، ئەوا لاری نەبوو "بەتەنیا" لە یەکێکیاندا بنێژرێت)، دووەم لەبەر ئەوەی حەز بە قەرەباڵغی زۆر ناکات، کەواتە نایەوێت گۆڕی دی لە نزیکیەوە بن،

چونکە ئەو فەزایە دەشێوێنن کە ئەو بە مردوویی تێیدا پێشبینیی خۆی دەکات. ئەو خۆزگەی شوێنێکی تایبەتیی هەیە و خەونی پێوە دەبینێت، ئەو قەرەباڵغییەکی دی بۆ خۆی پێشبینی دەکات کە تەنگەنەفەسی ناکات، چونکە تەنیا بە دەوری ئەودا چڕبووە و زۆر تایبەتە: ژن و پیاوی سلێمانی (نەک هەولێر و دهۆک، سنە و مەهابات، ئامەد و قامیشلۆ …)، دەنگی مۆسیقا و گۆرانی، هەڵپەڕکێ و یانێ جوانێکانی پارکی ئازادی. لێ ئەمە هێشتا بەس نییە، "دەیەوێت" لە شوێن مەزارەکەی کافیتەریایەک و باخچەیەک دروست بکرێن و ببن بە شوێنێکی لەبار کە میوانەکانی لە خۆ بگرێت، واتا شاعیران و نوسەران، کچ و کوڕی دڵدار. لێ هەڵبەستڤان کات دەگەڕێنێتەوە بۆ ساتەکانی ناشتنی و دەبێژێت کە "دەیەوێت": بێدێم چریکەی دیلان و ئۆپێرا و ڤۆیسیکەی مێردان و سرودی (خوایە وەتەن ئاواکەی)ـەوە بنێژرێت، "دەیەوێت" ئاڵای کوردستانی تێوە پێچرابێت، ئەوجا دوای ئەوە کە ناشتیان و پرسەی بۆ دانرا، لە پرسەکەیدا موزیک لێبدرێت، لەنێو مەزارەکەیدا تابلۆی جوانی هونەرمەندانی شارەکەی هەڵبواسرێن. شێرکۆ بێکەس هەڵبەستڤان بەمانەوە ناوەستێت، وێناکانی دەڕژێنێتە نێو داواکاریەکەوە و ئێستاش "لێرە"دا دەگەین بە وەسێتێک: ئەوی هەڵبەستڤان بە ناوی خۆی و بێکەسەوە داوای تەرخانکردنی خەڵاتی ساڵانە دەکات کە بدرێت بۆ جوانترین دیوانی شیعری هەڵبژێردراوی هەر ساڵێک و گەرەکە خەرجی خەڵاتەکە لەو میراتە بدرێت کە جێیدەهێڵێت.

بەڕوونی دیارە شێرکۆ بێکەس لەو خەونەیدا کە بە زمانی هەڵبەست دایدەڕێژێت، "ناز بەسەرماندا دەکات"، بەئاشکرا پێمان دەبێژێت: "نازم بدەنێ". ئەم خۆتێگەیشتنەی شێرکۆ بێکەس پاڵهێزە بۆ ئەوە کە ئەو مەزارێکی تایبەت لە شوێنێکی گرنگی پارکی ئازادیدا بە خۆی ڕەوا ببینێت، هەروەها خەونی خۆی بە ساتی ناشتن و پرسە و مەزارەکەیەوە دەخاتە فۆرمی هەڵبەستێوە و پێمان دەبێژێت: "با پرسەکەم بەم چەشنە بێت".

ئێمە ناتوانین ئەم پێشبینیە وێنەییەی شێرکۆ بێکەس وەک "وەسێت" وەربگرین، چونکە ئەو لێرەشدا "هەڵبەست دەبێژێت". ئەو نایەوێت لەم دیمانەیەشدا یەک هەنگاو لە هەقیقەتی خۆی وەک هەڵبەستڤان دووربکەوێتەوە _ ئەو کە مرۆڤە و بەمەش بمرە، ئەو کە ناسراوە و دەبوو هیچ گومانی لێوە نەبووایە کە پرسەیەکی فراوان و هەمەلایەنیی بۆ دادەنرێت، ئەوجا لە هەر کوێ بنێژرایە، ڕەنگە ڕۆژانە کوڕان و کچان، کوردی کوردستانەکانی دی، بچوونایەتە سەر گۆڕەکەی و فۆتۆیان

بگرتایە‌. لە بنەڕەتدا دەبوو شارەزایانی هەڵبەستەکانی، دۆستانی هەڵبەستڤان و نووسەری، هەندێک سیاسەتکار و سیاسەتمەدار کە ئەو لە نزیکەوە دەناسن، لێبهزرینایە سەبارەت بە شوێنێکی ناشتن کە شایستەی مەزنێتیەکەی ئەو بووایە نەک ئەو خۆی لە دەردئەندێشەی مەزنییەوە داوای مەزارێک بکات.

ئێمە لێرەدا گەیشتووین بە کێشەیەکی کرۆکیی شێرکۆ بێکەس. ئاخر بەڕێزێکی ئەوەندە ناسراو و مەزنی پێدراو چە پێویستییەکی بەو گۆتانە هەیە؟ لێرەوە چەند پرسیارێک سەرهەڵدەدەن. ئایا ئەو، ئەوی شارەزای خەڵک و کولتورەکەی، “خەمێک” یان “ترسێک”ی هەیە کە زوو لەیادبچێتەوە؟ یان ئەو هەقەی پێنەدرێت کە بە هی خۆی دەزانێت؟ خەمەکەی ڕەنگە لەوێوە سەرچاوەی گرتبێت کە ئەو بەئاگایە لە زاکیرەی کورتی گەلەکەی، ئەوجا لە دەرفەتێکدا ئەو خەمە‌ی بە زمانێکی وێنەیی دەردەبڕێت. ئێمە دەتوانین لەمە گەڤێک یان تەحەدایەک تێبگەین نەک وەسێت. ئاخر ئەو بەم پیرییەش، بە پێچەوانەی زۆرینەی خەڵکی شارەکەیەوە، تا ئەمڕۆ شەهیدانی “1963”ی سلێمانیی لەیادنەچۆتەوە، کەواتە ئەو ئاگایی مێژوویی هەیە، کەواتە لە خۆی و ژیانی خۆیشی بەئاگایە‌: ئەو “شێرکۆ بێکەس”ە، لێ “تۆ بڵێیت مەزنێتیەکەم تەواو دەرک نەکرابێت و زوو لەیاد بچمەوە؟”.

لێ خەونەکەی شێرکۆ بێکەس لەوەش زۆرترمان پێدەبێژێت. گەر رەخنەی ئەدەبی بەگشتی هەبووایە و بەمەش “سەرجەم شێرکۆ بێکەس” بە مێتۆدی جیاواز ساغکراوە بووایە، هەڵبەستە مەزنەکانی بەئاشکرا لە دەربڕینە رواڵەتیەکانی (واتا لە میعرەکانی) جیاکراوە بوونایە، ئەوسا بۆ ئەو زۆر زوو سەرجەم لاوازی و لایەنە مەزنەکانی ئاشکرا دەبوون، بەمەش دەشیا خۆی لە زۆر دەربڕینی ناشایستە و رواڵەتی، بەڵێ بە تایبەتی لە هەڵبەستی “پیاهەڵدان” ببواردایە.

لەم جێیەدا پێویستە پرسیارێکی دی بوروژێنین: پرسیاری “کیچ”. ئێمە تەنانەت لەنێو هەڵبەستە جوانەکانی ئەودا گوزارشتی “کیچن” دەبینین، بەڵێ ناونیشانێکی وەک “من تینوێتیم بە گڕ دەشکێ” کیچە. گومانی تێدا نییە کە کیچ بەگشتی لای کوردەکان جوانە و لە ناخەوە حەزیان لێیەتی. ئێمە لێرەدا دەگەین بەو پرسیارە کە تا چەند هونەرمەند ئاڕاستەیەکی دژبەری ئەو چێژە وەردەگرێت و رۆڵێک بۆ گۆڕینی چێژی وەرگر (جمهور) دەگێڕێت، یان تا چەند ئەو چێژە دەلاوێنێتەوە کە وەرگر لە ترادیسیۆنەوە هەیەتی. کەواتە ئایا تا چەند شێرکۆ بێکەس کارا بووە لە پتر کیچاندنی چیژی وەرگردا؟

بەم شێوەیە هەڵبەستقانێکی وەک شێرکۆ بێکەسیش بە ساغنەکراوەیی ماڵئاوایی کرد، رەنگە هەموو نووسەران و هونەرمەندان بەم شێوەیە بەجێمان بهێڵن، لێ ئەوانیش شوێنی ناشتن بخوازن، چونکە رەنگە بە خۆیان ببێژن: "من چیم لەو کەمترە؟". ئەوان چیرۆک یان رۆمان یان هەڵبەست دەنووسن و نانرخێنرێن، گۆرانی دەچڕن و نانرخێنرێن، تیاتەر یان تەمسیلیە نمایش دەکەن و نانرخێنرێن، رسم دەکەن و نانرخێنرێن، هەوڵی سینەمایی دەدەن و نانرخێنرێن. بەڵێ خۆیان زۆر جار لەسەر ئیشەکانیان "قسە" دەکەن، "ڕوونکردنەوە" دەدەن! ئەوان ناچارن، ئەوپەڕی ناچارن، فیز پێشان بدەن و بەفیزەوە هەڵوێست ڕووەو دەرەوەی خۆیان وەربگرن. ئیدی هەندێکیان لەنێو دەردئەندێشەی مەزنیدا هەڵدەئاوسێن (بە دەنگی گڕی هەرگیز گو□□نەگیراو دەبۆڵێنن: "کاکە من دیالۆگ ناکەم!"). کێشە کرۆکیەکەی زۆرینەی هەرە زۆری نوسەران و هونەرمەندان ئەوەیە کە بوێری یاخیبوونیان نییە، شەڕی نێویەکیانەی حەفتاکانیان چۆن بوو، ئەمڕۆش ئەوهایە. هەفتاکان چۆن خۆیان پەراوێز دەخست، ئەمڕۆش ئەوها وەک تۆراو خۆیان پەراوێز دەخەن. گەر تەنانەت کەسان هەبن شرۆڤەی رەخنەیی ئیشەکانیان بکەن، هێشتا هەر نایکەن، ئاخر ئەوان لە مێنتالێتیانەوە چاوەڕوانی ستایش و پیاهەڵدان دەکەن، ئیشکەری جدیش تاقەتی نییە خۆی بخزێنێتە نێو ناکۆکیی رواڵەتییەوە‌.

ئایا کام حزب بەرپرسە لە کێشەی ناوچە دابڕاوەکان؟ … لوقمان بەرزنجی

ئاوا ئەو ووڵاتەیان بەو ڕۆژە گەیاند ، ئایا کام حزب بەرپرسە لە کێشەی ناوچە دابڕاوەکان؟؟؟

لە ناوەڕاستی ساڵی 2016 وەزارەتی خوێندنی باڵا عیراق بەبڕیارێکی نەزانانە و خیانەتکارانەی نیشتمانی یاسای خوێندنی بە خۆڕای لە قۆناغەکانی خوێندن لەسەرتاسەری عیراق بە کوردستانیشەوە هەڵوەشاندەوە . بە بیانۆی ئەوەی گوایە ئەو بڕیارە لەسەردەمی ڕێژمی

بەعس دەرچووە دەبێت هەڵوەشێتەوە ، بەو کارەشیان گەورەترین گورزیان لە بواری پەروەردەو خوێندنی باڵا و زانین و زانست وەشاند . کارێکی وایان کرد ئاستی نەخوێندەواری بە شێوەیەکی بەرچاو ڕوولە هەڵکشان کات. ڕۆژ لەدوای ڕۆژ لە داڕمان بێت و تا بەم ڕۆژە گەیشت کە ئەی بینین چی کارەساتێک لەو ووڵاتە دەگوزەرێت . ووڵاتێک نە زانکۆ نە کولێژ نە هیچی بەسەر هیچەوەما . ووڵاتێک تەنیا پارە بدە کام شەهادەی بەرز هەیە وەریگرە ، وەک بە هەڵوەشاندنەوەی خوێندنی بەخۆڕایش نەوەستان ئەمجارەیان دەستیان دایە هەڵوەشاندنەوەی یاساکانی خۆماڵی کردنی نەوت و خوێندنی بەزۆری و قەڵاچوکردنی نەخوێندەواری و یاسای کشت و کاڵی و یاسای فرۆشتنی بەرهەمی کشت و کاڵیەکان و چەمەنتەی عیراق بە دەرەوە و هەڵوەشاندنەوەی یاسای کاروباری کۆمەڵایەتی و یاسای چاودێریکردنی خێزان و یاسای تەجنیدی ئیجباری و یاسای خانەنشینی ویاسای موخەدەرات یاساو یاساو هتد..لە جێگەی ئەویاسایانە کەوتنە بە موقەدەس کردن و عیبادەت و پەرستنی تاک و خەڵک بە کەیلەکردن و گێلاندن بەو کارە قێزەونەشیان حزبیان کردە کۆڵەگا بەسەر خەڵک و میللەتەوە . ڕێگەیان خۆشکرد بە دامەزراندنی هێزی چەکداری تایفەگەری و حزبی ئەمەشیان . وەک ئەلتەرنەتیفی سوپای عیراق .بەشێوەیەک ئەو هێزە چەکدارانەیان دامەزراند ئەوچەکانەی بەدەست ئەو هێزانەوە بوو زۆرپێشکەوتربێت لە چەک و تفاقی هێزەکانی سوپای سەر بە وەزارەتی بەرگری عیراق ، بیرە نەوتەکان بە حزب و تاکە کەس و مەرجەعە باڵاکان حەواڵە کرا لە موڵکی گشتی بووبە موڵکی بنەماڵە و مەرجعیەت هەموو ئەوانەش بە بەهێزکردنی پێگەی حزب تەقاندنی خەڵک کاری پێ کرا ، خوێندن و بەوانەمەش بووبە بە پارەو نەخوێندەواریش بوو بە ئافاتێک ئەوە هەر باسی ناکرێ و خوێندنگە و قوتابخانەی بەپارە بووبە دیاردەو قوتابخانە حکومیەکانی کە ئیستا هەندێکیان ماون کوڕی هەژار و ڕەنجدەری ئەو ووڵاتە تێدا ئەلفا بێ دەبێت بوون بە جێگەی سوکایەتی پێکردن.. لەلای دەسەڵات و نەمانی یاسایەکی بەهێز بە قەڵاچوکردنی مادە هۆشبەرەکان وایکرد کە موخەدەرات بو بە دیاردەیەک خەریکە گەنجانی عیراق و کوردستان ماڵ ویران دەکات دواکەووتنی مووچەو بڕینی قوتی خەڵک بوونە دیاردەیەک بەهیچ شێوەیەک دەسەڵات خەمی لەو خەڵکە ناکاتە خاوەن و نەمانی دامەزراندن و دەرچوونی فەیلەقێک لە دەرچوانی زانکۆ ، ئەمانە وزەر تاوانی دیکە ئەوانە بەرهەمی دوای داڕمانی دەسەڵاتی بەعس و ڕاپەڕین و هەڵوەشاندنەوەی دەوڵەتی عیراقە، دەمەوێ بەس بزانم حکوومەتی عیراق و حکوومەتی هەرێم لاف و گەزاف بەچی یاسایەکی خۆیان لێ دەدەن ئەگەر ڕۆژ لەدوای ڕۆژ ئەو ووڵاتە ویرانتر و کاول تر بێت لەرووی هەژاری و بێ کاری و

مەعريفيەوە و دەسەڵاتدارانيش نەكەس دەيانبينێ و نە حەزيش دەكەن چەهرەى كەس ببينن . باس لەو هەموو خەڵكە ناكەم كە ڕۆژانە سەرى خۆى هەڵدەگرێ و بەرەو چارەنووسى ناديار بەرەو هەنداران و لەوێش مال كاولى و قوڕبەسەريەكى ديكە چاوەڕوانيان دەكات ، بەو شێويە كە لە ئامارو خشتەى نەتەوە يەكگرتوەكاندا هاتوە كە ئاماژەى بۆكراوە عيراق بكەوێتە يەكێك لە ژمارە هەرە دواكەووتوەكانى دونيا لە هەژارى و نەوخوێندەوارى ، ئەرێ دڵسۆزێكى حزبێكى كوردستانى هەيە وەڵامێكى لۆژيكم بداتەوە بۆ ئەو مال□و□رانيي□ . چيتان بۆخەڵكى كورد ستان كرد ؟ يا ڕاستر چيتان بە كوردستان كرد ؟ باشە ئەگەر هەڵوەشاندنەوەى ئەو هەموو ياسايانەى سەردەمى بەعس دژ بە خواستى گەلانى عيراق بوو .باشە ئەگەر وايە خێرە ئەو بڕيارانەى سەبارەت بە تەعريب و سەنداتى زەويە كشت و كال□ي□كانى و ياساكانى كشت و كال هەڵنەوەشايەوە؟؟؟ كە ئيستا هاتون جارێكى ديكە برا عەرەبە چاوڕەشەكانمان ئەوانەى لەتكريت و سامەڕاو فەلوجە لەترسى مەزهەبى شيعە و داعش هاتونە لەكوردستان دانيشتون و ئيستا داواى ئەوزەويانە دەكەنەوە كە بەعس بە سەنەد پێى بەخشيون لەبنەڕەتدا زەوى كوردان بوو بەعس تەرحيلى كوردن ئيستا ئەو عەرەبانە هاتون باس لەو ياساو ڕێسايانە دەكەن كە بوونە مايەى دەربەردەركردنى هەزاران خێزانى كورد لە ناوچەدابڕاوەكان؟ ئەرێ حزبى كوردى لە بەغدا قەت ئەو مەسەلەيان لەگەل برا عەرەبە چاوڕەشەكان باس كردوە ئەرێ سەرۆك كۆمارى ئەرێ وەزيرو دەرجەدارانى كورد ، قەت لەگەل دادگاى فيدڕالى باستان لەوە كردوە كە هۆكارو حيكمەت چيە لە هەڵنەوشاندنەوەى سەنەداتى 49 گوندى كوردانى ئێزدى كە هەموو لەساڵى 1972 تەعريب كراوە و يا تەعريبى كەركوك خانەقين خێرە هەڵنەوەشاوەتەوە بەڵام هەرچى ياسا هەبووە لەخزمەتى خەڵك دابوە هەڵيان نەوەشاندەوە ؟؟ يا ئەوەتا نەتان ويستوە ئەم بابەتە لەگەل بەغدا بوروژێنن نەبادا بەغداش داواى بيرە نەوتەكان و پارە گومرگەكانتان لێ بكەنەوە كە ساڵانێكە لوشى دەكەن من خۆم يەقينم كە ئێوە پێتان وايە كێشەى هەموو ناوچە دابڕاوەكان كێشە حزبى كوردى نيە بەڵكو كێشەى خەڵكى ناوچەدابڕاوەكانە خۆيان لە پێش هەموشيان كێشەى كەركوك ئەوەتا وەك دەڵێن (عيني عينك) وا تەعريب دەكرێ نوقەيان لێوە نايەت ، من تێناگەم خەڵكى ناوچە دابڕاوەكان چيان داوە لە حزبايەتى كردن و تاكەى خاك و كوڕى خۆيان دەكەنە قوربانى ئەم شاروئەوشار و هێندە پێداگر دەبن لەسەر حزبايەتيكردن شەڕ لە پێناو چى و لەسەر چى دەكەن ؟

لوقمان بەرزنجى .. ئەڵمانيا

ئەو هێزەی لە هەڵەمووتدا رەوەز دەنەخشێنێت ...عیماد عەلی

لەدوندی شاخەکەدا بە دووربینێکەوە چاودێری رێگاکەی دەکرد، پەڵکە رەشە جوانەکەی لەگەڵ زەردەپەڕی نێوان لاپاڵ و زەنوێر و لاتەنیشتی ئەو شاخە و لەو بێشە شێرەدا تاپلۆیەکی سوریالانەی دەنەخشاند. جێگەی سەرنجی هەموان بوو، ئومێدی بە بێ ئومێدان دەبەخشی و هاڵاوی هەناسەدانی وەکو هەڵماوی پاکژی کانیاوێکی هەندرێن تێکەڵی لاچمکی هەورەکە دەبوو. لەولاشەوە پەیتوکەی بنمیچی ئەشکەوتێکی مێژوویی جوانونەخشێنراو بەلاسەریدا دیجریواند و ئەویش بە توندو تێژی و بێ ترس بە هەستو نەستیەوە ئاوێزانی هۆرەی هەڤاڵ عەگید دەبوو. ئازیزخنجیلانەی شاخ ورەی لێ دەباری، عشقی نیشتمانی لێ دەتکا، ئا لەم کاتەدا کە باشوور چاوەڕێی نسکۆیەکی دیکەیە ئەو تەپڵی سەرکەوتنی لێدەدا.

دەنگی فرۆکەی تێران وەکو گیزەگیزی زەردەواڵەیەکی رەنگ زەرد دەبیست و چاوە ئاسا مەستەکانی وەکو دووربین بەدوای دەژمندا دەگەڕا. بەڵێ ئەمە تاکە هێزێکە مابێتەوە کە خەڵکی کوردستان دڵیان پێ خۆش بێت و بە بیستنی دەنگی زوڵاڵیان و بینینی نێوچاوانی نورانیان بێ هیوایان پێ دەڕەوێننەوە. گۆی بڵێسەی هەڵمەتیان زەوی دەلەرزێنێت و ئارانی کۆچبەرانی کوردستانی گەورە رووناك دەکاتەوە، بە ڕێ رۆیشتنیان بە تیزماڵکێکی زۆر باریکی تولەرێگایەکی ئەو کێوە سەختە لەگەڵ کەڵە شاخێکدا هاورێ بوون رێگەی هاتونەهاتیان دەگرنە بەر و چکەچکەی دڵۆپەبارانی پاییز خۆشحاڵیان دەکات.

دوای بیست و نۆساڵ لە حوکمڕانی بنەماڵەیی باشووری کوردستان، ئەوەی دەبینرێت نسکۆیەکی لەسەرخۆی خەتەرناکی مێژوویە و ئەمجارە بێهیوایی و بی متمانەیی گەیشتۆتە لوتکە و تا رادەیەك خەڵکەکە بەگشتی باوەڕیان بە نەتەوە و نیشتمانیش نەماوە.

ئەوەی روونە تروسکاییەك لە دووری تونێلەکەدا دەبینرێت کە بتوانێت باری لاری کورد بەگشتی راست بکاتەوە و، ئەگەر ئەو رێکخراوە بە دیسپلینیە راستگۆیە تا ئەمڕۆ پارێزگاری لە بنەما سەرەکیە پێویستەکانی شۆڕشی راستەقینە و دۆزی میلەت و هەوڵی زامنکردنی دوارۆژی کردووە بەڵام ئەویش لەژێر رەحمەتی هاوکێشەکانی

بەرژەوەندیی جیهانیدا دەناسێنێت. جارێك بە تیرۆریست وجارێك بە توندڕەو و جارێکیش بە منداڵ رفێن تۆمەتباری دەکەن، کەچی بەرگەی ئەو هەموو هێڕشە زۆرلایەنە بە ئازایەتی ئەو گەنجە خاوەن پەروەردە جوانەی گرتووە و ئەوەتا رۆژانە تەنانەت وانە بە شۆڕشگیڕانی دێرینی کوردستانی باشوور دەدەن و راستی و دڵسۆزی و خاك پەرستی خۆیان بۆ هەموو لایەك سەلماند و دوا رۆژ بۆ راستگۆ و لەخۆبردوو و پاکو خەباتگێڕی راستەقینە دەبێت.

سەرەڕای ئەو هەمو فشار و هێڕشە زەبەلاحانەی لە لایەن دۆستانی تورکیا ئەندامی ناتۆ و هاوڕێیانی ئەردۆگانی خودپەرست لە دژی دەکرێت بەڵام پارتی کرێکاران و سەرجەم خەڵکی کوردستان تا ئەمڕۆ سەرکەوتنی خۆی لە هەموو بوارەکاندا سەلماندووە و لە ستراتیج و تەکتیکدا لەگەڵ بارە پێویستو زەرورەکە خۆی گونجاندووە. ئەوەی شایانی باسە ئەگەر ئەم فشارە هەمەچەشنە لەسەر لایەنەکانی کوردستانی باشوور لە کاتی شۆڕش و ئێستاش هەبوایە هەر لە زووەوە زەنگی ئاشبەتاڵیان لێدابوو.

خاڵێکی زۆر گرنگی ئەم رێکخراوە مۆدێرن و تایبەتەی کوردستان ئەوەیە کە لە جەرگەی باری کۆمەڵایەتی کوردستان هەڵقوڵاوە بەڵام خاڵە سەلبیەکانی ئەم کۆمەڵگایەی دوور خستۆتەوە و گەورەترین خاڵی لاوازی باشوور کە تا دێت حوکمی بنەماڵەیی زاڵ دەبێت لەم رێکخراوەدا بەدیناکرێت و رێکخستنێکی پتەوی بە سەرکردایەتیەکی مۆدێرن بەڕێوەدەچێت و هەنگاوەکانی شۆڕش و سەرکردایەتی ئەگەر جارناجارێك هەڵەی بچوك دەکرێت بەڵام تا ئەمڕۆ جێگەی خۆشحاڵی و دەستگوشینن.

بۆ ماوەیەکی زۆر کەم چاودێری رەفتار و بۆچون و مامەڵەی گەریلایەکی تەمەن بچوك بکەیت زۆر باش لەوە یەکلایی دەبیتەوە کە بە پەروەردەیەکی جوان و عەقڵیەتێکی پێشکەوتو مامەڵە لەگەڵ پرسەکەدا دەکات و هەر یەکەیان پرۆژەی سەرکردەیەکی گەورەی دوارۆژە و لە ماوەیەکی کورتدا جیاوازیان لەگەڵ ئەوانیتر دەردەکەوێت و لەوە یەکلایی دەبیتەوە کە هیوا و ئاواتی گەلی کورد بەم شۆڕانە بەدینەیەت بە هیچ حزب و لایەن و رێکخراوێك لە چوارپارچەی کوردستان بەدینایەت.

بۆیە کە سەربەزانە و پێنگ ئاسا لەو هەڵەمووتەی نێو ئەو کیوانە سەردەکەون و بۆ ماوەیەکی کورتیش بێت جێی خۆیان ئەگەر بە رەوەزی پیویست بۆ ژیانی کاتی و بۆبەردەوامی شۆڕش بنیاتادەنێن و دەنەخشێنن و جێ دەستیان وەکو هەزار کۆشکی سوڵتانی دێتەبەرچاو. هەر سەربەرز و سەرفراز و سەرکەوتو بن هەقاڵانی خۆشەویست وئاوات و هیوا بەدیهێنەری کورد و کوردستان.

ئ□و □□ژەی دەمـــــردم … ســـرو□ ساڵەیی

وەك زەڕنەقوتەیەکی بێ لانە
بەربەیان …بەرلەگزنگ چاوەکانم
هەڵدێن…
مژوڵەکانم دانە..دانە وەك خۆشیەکانی
ژیانم لەچاوتروکانێ دەوەرێن …
پەنجەکانم لەنێوقەدی هیوا مەحاڵەکان دەخلیسکێن..
ئەوبەیانیە،
تۆنەکانی دەنگم ژەنگ دەگرن..
بینایم لێـڵ
بەئاستەمێك هەنگاوەکانم ڕێدەگرن ..
باڵەکانم قورس چیدی
لەچەقی ئاسۆ بۆ ئاوازی مەشخەڵان هەراش نابن و نافڕن…
ولە باوەشی ئومێدە زیویەکان
لەنگـەر بگرن…
لەنێوان دێرەکان مەلەناکەم و
دەنکە مرواری ،
وشە هەڵبژێرم و چیڕۆکی ئەفسوناوی
لە کەناری دەریا ڕق ئەستورەکان
بخوێنمەوە و
شەپۆڵەکان لەنێوان پەنجەکانی
پێم
قەتیس بن ودەم داچەقێنن
ببمە ئاو
ببمە گڵ ە زیخنەکەی هەرتاوێك وشکە و
دەیەها جار
نوقمی هەژدە چینی سوێراو،
ئەو ڕۆژە
پرچی هەتاو داناهێـنم ،
لەگەڵ ئەوەی سەتەها تیشکی سەرمەستم

بۆ دەنێرێ ،
ختوکەی ناولەپ ودەستگەمەی ڕۆژەکەم و
کەزیەکانم دادەهێنێ…
بێ مەیل سەرم لە تارمایەکی سپی هەڵدەسوم
شەپقەیەکی یئینگلزانە ،
چاوێلکەیەکی تاریك
پەیتا … پەیتا
سست .. ڕێدەکەم ..
یئ□و ڕۆژە هەرخۆم وخۆم
بەشەقام وشۆستەکانی دڵێکی تەنگ وورەیەکی
لات …گوزەردەکەم
ڕوودەچم ،
چیدی بۆ قاوەخانەکەی ڕێگای کارەکەم
پێچ ناکەمەوە..
چەپکە گوڵێك لە گوڵفرۆشە ڕوو بەخەندەکە
ناخوازم بۆم بچنێ …نەکا بە ڕوومدا
خەندەیەك بکا و
بە پێکەنینم بهێنێ…
لە گلێنەکانی چاوم ، بەزەیی ببینێ…
سەرم ب□یئاسپایی دادەگرم و
بێ تەقەی پێڵاوەکانم وەك بارانێکی پایزی
تێدەپەڕم
لەباخەڵی تەنیایم دادەبارم ..
یئ□و ڕۆژە ڕاستگۆترین
تابلۆ لەژیانم دەنەخشێ
دەمامك لە دوای دەمامك
دادەبەزێ
هەموویان گفتولفتەکانیا وەك
ڕۆمانێکی تاقەتچوو دەخوێنەوە ،
مقۆمقۆی ونکردنم دەکەن،
گوێم …لە هەموویانە کەلە لێڵاوا مەلە دەکەن
هەموو مەملەکەتەکەم بە پێی□ گ□□اوەکانیان
دەپێون،
لەژوورەکەم ،لەپەنای دۆڵا بەکەم
وشەکانم لە قوژبنی گیرفانە چاوبرسیەکانیان
دەخنن،
پێیان وایە بە فەنا بوونم…هەمووی من لەبەین چووم

نازانن… گەڕامەوە سکی ئەو دایکەی
کە بە درێژایی ژیانم..
لەحەژمەتی دیدارێکی نەدەسرەوتم..
ئەو ڕۆژە
تێر دەنووم…بۆشایی پەنجەکانم
لە پەنجەکانی خاك هەڵدەسوم ..
بۆ هەتا هەموو بەیانیەك
بەدڵۆپە شەونمەکانی کەپری سەرگڵکۆکەم بەئاگادێم
کە پاساریە عەیارەکان تۆنەکانی دەنگیان …بەرز ونزم دەکەونەوە
مەراقی هیچ وشەیەکی تـاڵ
ژەهراویم ناکەن …. لە ناخە بوغزاویەکانی
بونیادەم دوور…دوور ..پشوویەك بۆ هەتا
ڕاپێچم دەکا ….
ئارام لەژێر باڵەکانـــی
دەمـلاوێـنـتـەوە….لە پەنجەرەی ماڵە نوێیەکەم
بۆ دەڤەری بونیادەمە … بەهاشوهوشە
بوغزاویەکان ..ناڕوانم چیدی
.
.
نامرۆڤایەتی قۆڵبەستم ناکا…
خەون بە ئازادی نابینم…
لە فڕوفێڵی مرۆڤە ئاشناکان
ناترسم ..
لە خاك دەڤەرێ.. پ□ ل□□

ئازادی ومرۆڤایەتی ویەك ویستی دەئەفرێنم …
هەرکەسێك هات
دەستی دەگرم ،خۆم نا
خۆشەویستی نیشتمانی .. پێ دەناسێنم …

سروە ساڵەیی